

I Allah, den Barmhertiges, Den Nåderikes navn

Høringssvar

Som følge av publisert offentlig høring på forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven), ønsker Islamsk Råd Norge å gi et utfyllende svar.

Religionsfriheten i Norge har viktig plass i det norske samfunnet som gjenspeiler de norske verdiene som et åpent, demokratisk og inkluderende samfunn. Med innvandring opp gjennom årene har det norske samfunnet blitt et multikulturelt samfunn som også har gitt opphav til et religiøst mangfold.

Trosfriheten bygger på at et enkelt troende individ kan utøve sine religionsforpliktelser også i fellesskap med andre trosfeller. Tiltak som begrenser mulighetene til å drive et trossamfunnshus og menigheter truer denne trosfriheten.

I følge SSB sin ferskerapport «Religiøse mangfold 2017» er det i dag omlag 148.000 registrerte muslimer i trossamfunnene i Norge. Rapporten indikerer også på at tallene kan være høyere da en del muslimer ikke har registrert seg i en moské som en konsekvens av at det ikke finnes en moské i deres nærmiljø. Vi ser derfor kravet på 500 medlemmer og alders begrensning på 15 år av tilskuddsberettiget medlemskap som svært bekymringsfullt. Dette som følge av nedleggelse av eksisterende menigheter.

I følge FNs barnekonvensjon har barn rett til tanke-, -samvittighets- og religionsfrihet. Forslaget om 15 år grensen er i sterkt kontrast til stortingsmeldingen i forbindelse med trosopplæringsreformen (7, 2002-2003, «Trusopplæring i ei ny tid»): «Barn og unge har rett til opplæring i eiga tru. Opplæring i eiga tru gir grunnlag for å utvikle og å vere trygg på eigen identitet. Trus- og livssynsopplæringa er slik ein viktig del av identitetsutviklinga for den einskilde»

Det pågår mange samfunnsrelaterte aktiviteter for barn og unge i det lokale samfunnet i regi av moskeene. Veldig mange av aktivitetene er i regi av samarbeid med de offentlige etatene, f.eks politiet og barnevern. Ved siden av å være bedehus er moskeene også et samlingssted for barn. Det er gjennom sosialisering at man kan avdekke om evt noen har ekstreme tankesett som er i strid med både norske lover og regler og religionen. Å avdekke slike forhold i en tidligere fase gir rom for å sette riktig og målrettede tiltak tidlig. Moskeene har opp gjennom tiden bygget opp en stor kunnskapsbase innen forebyggende arbeid. Alle slike aktiviteter utføres av personell som på frivillig basis verver sin tid til moskearbeid. Departementets forslag tar ikke høyde for den daglige driften av moskeen som er forbundet med kostnader til ansatte, vedlikehold av bygg, leie kostnaden osv.

Utfall av forslaget om aldersgrensen: At det settes en 15 års grense for å motta statlig støtte begrunner forslaget kun med at det gjør forvaltningsarbeidet enklere for departementene. På bakgrunn av denne begrunnelsen vil de mindre moskeene i distriktene og i bydelene risikere å avvikle trossamfunnshuset. Departementet er da i ferd med å stenge en viktig dialogsarena og en hjelpende hånd for offentlige etatene som må da sette inn ekstra ressurser for å opprettholde dialog- og integreringsarbeid som før var initiert i samarbeid med lokale trossamfunnshus. Det blir en stor utgiftspost for hver enkel kommune og bydel. Det offentlige regnskapet vil derfor ikke gå i overskudd ved å effektivisere forvaltningen av tilskuddsordningen på denne måten.

Samtidig gir departementet et signal om at barns trostillørighet er ikke gjeldende og gir inntrykk av at tro er kun betinget til de voksne. Det er normalt i tros – og livssynshus at barna deltar i religiøs undervisning fra tidlig i barndom. Dersom en mindre moske avvikles på bakgrunn av alder forslaget så

I Allah, den Barmhertiges, Den Nåderikes navn

«stenges» små barn ute fra å delta i religiøs aktivitet. Dette fratar en grunnleggende rett for praktisering av sin tro hos disse barna.

Implementering av lovforslaget vil forårsake at viktige forebyggende arbeid menighetene gjør nedprioriteres eller forsvinner. På grunn av avvikling av trossamfunnshus gir det grobunn til at det oppstår privat religiøsundervisning som staten ikke har oversikt over. Dette forslaget vil også medføre betydelige konsekvenser for trossamfunn som er lokalisert i distriktene og i mindre byer, samt deres lokalsamfunn, hvor den største konsekvensen blir at man vil måtte avvikle et trossamfunn, eller at reduksjonen i tilskudd medfører kutt i viktige aktiviteter. En annen konsekvens vil også medføre en vanskeligere integreringsprosess, samt at viktige dialogarenaer i lokalsamfunnet blir borte. Fraflytting kan også bli et resultat som følge av at trossamfunnene forsvinner eller blir sterkt reduserte. Mange vil vurdere om hvorvidt det eksisterer et trossamfunn i lokalmiljøet når man enten skal etablere seg, eller flytte til et annet sted, og dette har ofte en avgjørende betydning for mange. Distriktene og mindre byer, er spesielt utsatte for dette, da flere allerede sliter med fraflytting, og har mangel på arbeidskraft.

Et stort antall av flyktninger som kommer til Norge, blir ofte plassert i distriktene, eller i mindre byer. De som ankommer har ofte en sterk religiøs tilknytning til en tro, og har som vane for å søke seg til et lokalt trossamfunn, både for å få muligheten til å utøve sin tro i felleskap med andre, men også for å bruke trossamfunnet for å bli kjent med nye mennesker og styrke sitt nettverk med de som allerede er fastboende. Mange bruker trossamfunnene for å innhente informasjon og hjelp om det nye samfunnet man er bosatt i. Erfaring viser at trossamfunnene faktisk når denne gruppen med viktig og praktisk informasjon bedre enn det kommunale instanser gjør. Dette fordi trossamfunnene ofte besitter en bredere språk og kulturell kompetanse.

Det er en sterk anmodning til Departementet om å revurdere dette forslaget og vurdere andre former og måter på for å effektivisere forvaltningen av tilskuddsordningen

Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i felleskap. Forslaget krever en større gjennomgang og klarere informasjon om hva dette innebærer og hvordan det kan organiseres av trossamfunnene. Det framkommer ikke hvorvidt dette dreier seg om allerede etablerte trossamfunn som er medlem av en paraplyorganisasjon, eller om mindre trossamfunn som søker seg inn til større trossamfunn.

Avslutningsvis kan det bemerkes at trossamfunnenes rolle i det norske samfunnet har ikke bare en betydning for individet, men har også en viktig samfunnsrolle ovenfor samfunnet i sin helhet, og verdien av det arbeidet og betydningen som trossamfunnene har, kan estimeres til betydelige summer. Forebyggende arbeid, identitetsbygging, dialogarbeid, sjelesørging, veiledning, psykisk helse, informasjonsarbeid og kunnskapsarbeid er helt essensielle.

Med vennlig hilsen

Zaeem Shaukat

Styreleder – Islamsk Råd Norge